

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ รักความเป็นไทย โดยใช้
ศิลปะการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามรายละเอียด ดังนี้

1. ระเบียบวิธีวิจัย
2. ขอบเขตการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย
5. วิธีดำเนินการวิจัย
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
7. แผนการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methodology) ซึ่งเป็นการผสมวิธีคิด
และระเบียบวิธีเชิงปริมาณและคุณภาพ ใช้การสังเกตกิจกรรม การร่วมกิจกรรมในพื้นที่
การเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นระยะ ๆ จากนักวิจัยและภาคีที่เกี่ยวข้อง ผู้บริหาร โครงการและ
ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ รวมทั้งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้กำหนดนโยบาย ผู้รับผิดชอบ และภาคีที่
ดำเนินงานโครงการในพื้นที่ปฏิบัติการ (เนวารัตน์ พลายน้อยและศุภวัฒน์ พลายน้อย, 2549 :

3) โดยนำแบบสำรวจความต้องการ การนำศิลปะการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้านสำหรับจัด
กิจกรรมการเรียนรู้ในโรงเรียนไปให้กลุ่มเป้าหมายและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลตอบแบบสำรวจ
นำแบบสำรวจไปวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้ทราบถึงระดับความต้องการ และนาฏศิลป์พื้นบ้านที่
จะนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ใช้เทคนิคสุนทรียสนทนาเพื่อระดมความคิดในการ
หาค้นหาแนวทาง การพัฒนาคุณลักษณะ อันพึงประสงค์โดยใช้นาฏศิลป์พื้นบ้าน จากนั้น
นำมาออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และวิธีการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์
จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้และตามกำหนดการสอน สังเกตพฤติกรรม

และประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยเก็บข้อมูลเป็นระยะ ๆ จากนั้นนำผลการประเมินมาวิเคราะห์ข้อมูล

ขอบเขตการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ ได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจงประกอบด้วย

1.1 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนบ้านหนองปลิง จำนวน 9 คน เพราะในปีการศึกษา 2552 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีจำนวน 9 คน

1.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย

1.2.1 ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนบ้านหนองปลิง จำนวน 9 คน เพราะในปีการศึกษา 2552 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีจำนวน 9 คน จำนวนผู้ปกครองจึงใช้ 9 คน

1.2.2 ครูภูมิปัญญาท้องถิ่นบ้านหนองปลิง จำนวน 6 คน เนื่องจากในทำเนียบครูภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีความรู้ความสามารถด้านดนตรีและนาฏศิลป์ มีจำนวน 6 คน

1.2.3 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนบ้านหนองปลิง จำนวน 9 คน เนื่องจากเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงมีจำนวน 9 คน

2. กรอบเนื้อหา ในการวิจัย ครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระที่ 3 นาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มาตรฐาน ศ.3.2 : เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่าง นาฏศิลป์ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของนาฏศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล ตัวชี้วัด 2. ระบุหรือแสดงนาฏศิลป์ นาฏศิลป์ พื้นบ้านที่สะท้อนถึงวัฒนธรรมและประเพณี สาระการเรียนรู้แกนกลาง การแสดงนาฏศิลป์ ประเภทต่าง ๆ (นาฏศิลป์พื้นบ้าน)

3. ระยะเวลา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552

4. สถานที่วิจัย โรงเรียนบ้านหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เครื่องมือที่ใช้ ประกอบด้วย

1. แบบสำรวจ (inventories) เป็นแบบสำรวจความต้องการ การนำศิลปะการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน เพื่อใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้
2. สมุดจดบันทึกสุนทรียสนทนา เป็นสมุดจดบันทึกเหตุการณ์ ความรู้สึก ความคิดต่าง ๆ ของผู้ร่วมวงสุนทรียสนทนา
3. กล้องถ่ายภาพ สำหรับเก็บภาพบรรยากาศ เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากกระบวนการ/กิจกรรมสุนทรียสนทนา เพื่อนำมาเป็นข้อมูลประกอบการวิจัย
4. แผนการจัดการเรียนรู้ สำหรับครูใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
5. แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ รักความเป็นไทย สำหรับประเมินคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ รักความเป็นไทยของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองปลิง

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

1. แบบสำรวจ (inventories) เป็นแบบสำรวจความต้องการ การนำศิลปะการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน สำหรับจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในโรงเรียน
 - 1.1 การสร้างแบบสำรวจ (Inventories) แบบสำรวจความต้องการ การนำศิลปะการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน สำหรับจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งต้องนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจาก นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน ครูภูมิปัญญาท้องถิ่น และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยแยกแบบสำรวจความต้องการ ออกเป็น 4 ชุด คือ

ชุดที่ 1 สำหรับนักเรียน

ชุดที่ 2 สำหรับผู้ปกครองนักเรียน

ชุดที่ 3 สำหรับครูภูมิปัญญาท้องถิ่น

ชุดที่ 4 สำหรับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

แบบสำรวจทั้ง 4 ชุด เป็นแบบสำรวจความต้องการ การนำศิลปะการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้านเพื่อใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้ตอบสามารถเลือกตอบได้ตามที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ ให้ ส่วนปลายเปิดผู้ตอบสามารถตอบได้อย่างอิสระตามความเหมาะสม ลักษณะของเครื่องมือ แบ่งเป็น 4 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสำรวจ เป็นแบบลักษณะแบบเลือกตอบ (check list) จำนวน 4 ข้อ คือ

1. เพศ
2. อายุ
3. ระดับการศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสำรวจความต้องการ การนำศิลปะการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน สำหรับจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสำรวจความต้องการนำ นาฏศิลป์พื้นบ้านที่จะนำมาใช้จัด กิจกรรมการเรียนรู้

ตอนที่ 4 แบบสำรวจแบบปลายเปิด (opened questionair) เป็นการแสดง ความคิดเห็นเพิ่มเติม/เสนอแนะ ในการเลือกนาฏศิลป์พื้นบ้าน ที่เหมาะสมที่สุดตามความคิดเห็น ของผู้ตอบแบบสำรวจ มาใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้

1.2 ขั้นตอนการสร้างแบบสำรวจ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสำรวจความต้องการ ตามขั้นตอน ดังนี้

- 1.2.1 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีการดำเนินการสำรวจความต้องการ
- 1.2.2 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสำรวจ
- 1.2.3 สร้างแบบสำรวจขึ้นมาจำนวน 4 ชุด เพื่อนำไปสำรวจความต้องการการนำศิลปะการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน เพื่อใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยให้ครอบคลุม ลักษณะที่ดีของแบบสำรวจ

1.2.4 นำแบบสำรวจเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอ คำแนะนำและตรวจสอบความถูกต้อง ตลอดจนลักษณะการใช้ภาษา

1.2.5 นำแบบสำรวจมาแก้ไขหรือปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1.2.6 นำแบบสำรวจที่แก้ไขหรือปรับปรุงแล้ว เสนออาจารย์ที่ ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง แล้วนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบ และให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ดังนี้

- 1) ด้านเนื้อหา ประกอบด้วย

1.1) ดร.ภูษิต บุญทองเถิง ศศ.ค. (หลักสูตรและการสอน)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

1.2) ดร.นลินรัตน์ อภิชาติ กศ.ค. (การศึกษาพิเศษ)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

1.3) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ โมหิ ศรีแสนยงค์ ศศ.ม. ไทยคดีศึกษา (เน้นมนุษยศาสตร์) คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

2) ด้านวัดผล จำนวน 1 ท่าน คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร.อรรณู ชูกระเดื่อง กศ.ค. (วิจัยและประเมินผลการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

3) ด้านการใช้ภาษา 1 ท่าน คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กัญญา บุรีรัตน์ ศศ.ม. ไทยคดีศึกษา (เน้นมนุษยศาสตร์) มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

1.2.7 นำแบบสำรวจไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

1.2.8 นำแบบสำรวจที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับจุดประสงค์ของการวัด โดยใช้ IOC (Index of Item Objective Congruence)

1.2.9 นำแบบสำรวจที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วจัดพิมพ์เพื่อนำไปใช้ในการสำรวจความต้องการกับกลุ่มเป้าหมายและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ต่อไป

2. การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง เช็งเก็บเห็ด

ขั้นตอนการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ การแสดงนาฏศิลป์ที่บ้าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีขั้นตอนดังนี้

2.1 หลังจากจัดวงสุนทรีสนทนา ทำให้ได้แนวทางในการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยครูผู้วิจัย และครูภูมิปัญญาท้องถิ่นได้กำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมร่วมกัน คือ เช็งเก็บเห็ด ครูผู้วิจัยเป็นผู้จัดทำแผนการจัดการจัดการเรียนรู้ออนตามโครงสร้างของหลักสูตรสถานศึกษา รวม 6 แผน 6 สัปดาห์ โดยสอดแทรกคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในกิจกรรมการเรียนรู้ ส่วนเช็งกลองยาว ครูภูมิปัญญาสอนตามกำหนดการสอนที่ทางโรงเรียนกำหนดให้ โดยสอนในกิจกรรมชุมนุมดนตรี-นาฏศิลป์ จำนวน 6 ชั่วโมง 6 สัปดาห์ สำหรับการจัดทำแผนการจัดการจัดการเรียนรู้ออนได้ดำเนินการดังนี้

2.2 ศึกษาเอกสาร หลักการ ทฤษฎีการเรียนรู้ หลักสูตรแกนกลางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มาตรฐาน ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้แกนกลาง

2.3 วิเคราะห์มาตรฐาน ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลางของหลักสูตร
เพื่อออกแบบการเรียนรู้ กำหนดหน่วยการเรียนรู้

2.4 ศึกษาวิธีสอน เพื่อให้การสอนบรรลุผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้
ที่กำหนดโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กระบวนการที่ใช้ในการเรียนรู้ และทฤษฎีการเรียนรู้ให้
สอดคล้องกับธรรมชาติของวิชา

2.5 จัดทำสื่อประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับวิธีสอน
ธรรมชาติของวิชา และกระบวนการเรียนรู้ที่กำหนด

2.6 จัดทำเครื่องมือวัดและประเมินผล เพื่อตรวจสอบว่าการจัดกิจกรรมเรียนรู้
นั้นบรรลุจุดประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่

2.7 เขียนแผนการจัดการเรียนโดยมีองค์ประกอบคือ สาระสำคัญ ตัวชี้วัด
จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้
การวัดผลและประเมินผล

2.8 หาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้

2.8.1 การหาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยหาคุณภาพโดยนำ
แผนการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการ
โดยการจัดทำเครื่องมือประเมินแผนการจัดการเรียนรู้

2.8.2 แบบประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ มีลักษณะเป็น
แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบบของ Likert สร้างขึ้นโดย ศึกษาแบบประเมิน
แผนการจัดการเรียนรู้ ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 67) แล้วนำมาปรับปรุง
รายการประเมินให้เหมาะสมกับการประเมินเอกสารหลักสูตรในการวิจัยครั้งนี้ และใช้เกณฑ์
การพิจารณาดังนี้

ช่วงคะแนน 4.51-5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด

ช่วงคะแนน 3.51-4.50 หมายถึง มีความเหมาะสมมาก

ช่วงคะแนน 2.51-3.50 หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง

ช่วงคะแนน 1.51-2.50 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย

ช่วงคะแนน 1.00-1.50 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

นำคะแนนของผู้เชี่ยวชาญมารวมกันแล้วหาค่าเฉลี่ย ถ้าได้คะแนนถ้าข้อใดมีค่าเฉลี่ยของคะแนน เท่ากับหรือมากกว่า 2.51 ถือว่ามีคุณภาพเหมาะสม แต่ถ้าข้อใดมีค่าเฉลี่ยของคะแนนน้อยกว่า 2.50 ถือว่ามีคุณภาพไม่เหมาะสม ต้องปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วจัดพิมพ์เป็นแบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อนำมาทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

3. การสร้างแบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์รักความเป็นไทย

3.1 ศึกษาแนวทางการพัฒนา การวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ฉบับใช้ในโรงเรียน โครงการนำร่อง การใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เกี่ยวกับการเขียนข้อความหรือรายการที่จะวัดว่ามีความชัดเจน และเป็นพฤติกรรม/รายการที่ครอบคลุมตัวชี้วัด โดยให้พิจารณาพฤติกรรมบ่งชี้ที่กำหนดไว้แล้วในคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ถ้าเป็นข้อความที่แสดงพฤติกรรมสำคัญและยังไม่สามารถประเมินได้ ครูผู้สอนต้องวิเคราะห์ที่เป็นพฤติกรรมสำคัญย่อยๆ เช่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ รักความเป็นไทย ซึ่งเป็นแบบมาตราประมาณค่า ได้กำหนดตัวชี้วัด พฤติกรรมบ่งชี้ พฤติกรรมสำคัญ และเกณฑ์การให้คะแนนเพื่อให้สะดวกในการประเมินให้ชัดเจน

3.2 การหาคุณภาพของเครื่องมือ

3.2.1 นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมของพฤติกรรมบ่งชี้ พฤติกรรมสำคัญและเกณฑ์การให้คะแนนของ แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ รักความเป็นไทย ซึ่งกำหนดดังนี้

ระดับคุณภาพ 5 หมายถึง	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด
ระดับคุณภาพ 4 หมายถึง	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก
ระดับคุณภาพ 3 หมายถึง	มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง
ระดับคุณภาพ 2 หมายถึง	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย
ระดับคุณภาพ 1 หมายถึง	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.2.2 นำคะแนนของผู้เชี่ยวชาญมารวมกันแล้วหาค่าเฉลี่ย ถ้าได้คะแนนถ้าข้อใดมีค่าเฉลี่ยของคะแนน เท่ากับหรือมากกว่า 2.51 ถือว่ามีคุณภาพเหมาะสม แต่ถ้าข้อใดมีค่าเฉลี่ยของคะแนนน้อยกว่า 2.50 ถือว่ามีคุณภาพไม่เหมาะสม ต้องปรับปรุงตาม

ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วจัดพิมพ์เป็นแบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อนำมาทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

1. เก็บข้อมูล โดยนำแบบสำรวจทั้ง 4 ชุดไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล โดยนำแบบสำรวจที่สร้างขึ้นไปให้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดตอบแบบสำรวจ ดังนี้

1.1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	จำนวน 9 คน
1.2 ผู้ปกครองนักเรียน	จำนวน 9 คน
1.3 ครูภูมิปัญญาท้องถิ่น	จำนวน 6 คน
1.4 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	จำนวน 9 คน

เมื่อกลุ่มเป้าหมายและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลตอบแบบสำรวจเสร็จครบแล้ว ผู้วิจัยเก็บแบบสำรวจกลับมา เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ระดับความต้องการจากแบบสำรวจว่ากลุ่มเป้าหมายและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล มีความต้องการนำศิลปะการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน สำหรับจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในโรงเรียน รายการใดอยู่ในระดับใด และต้องการใช้นาฏศิลป์พื้นบ้านเรื่องใดมากที่สุด สำหรับนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

นำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ มาจัดสนทรียสนทนาเพื่อกำหนดแนวทางจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ออกแบบการเรียนรู้ และการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนี้

2. ขั้นตอนการจัดสนทรียสนทนา เพื่อรวบรวมข้อมูลจากการสนทนากับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในประเด็นที่เฉพาะเจาะจง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ดีที่สุด โดยผ่านการมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันของสมาชิกในวงสนทนา ซึ่งการพูดหรือแสดงความคิดเห็นอย่างเปิดเผยในกลุ่มหรือในที่สาธารณะคือเมื่อเขารู้สึกสบายๆ ภายใต้สภาพแวดล้อมที่คุ้นเคย ตามขั้นตอน (โสฬส ศิริไสย์ อ่างใน มกราพันธ์ จุฑะสก. 2550 : 67)

2.1 แต่งตั้งคณะทำงานที่อยู่เบื้องหลัง ทำหน้าที่เป็น “back stage performer” (ผู้วิจัยอยู่ในคณะทำงานด้วย) คอยประสานงาน และร่วมค้นหาผู้ที่เหมาะสมมานั่งคุยกัน กำหนด สถานที่ วัน เวลา key actor จึงรวมถึง facilitator ที่ทำหน้าที่อำนวยความสะดวก (conduct) ให้เป็นไปตามหลักการและคอยแก้ไขปัญหาได้ทัน่วงที่โดยสภาพ ไม่ทำให้ผู้ร่วมสนทนาารู้สึกเสียหน้าผู้วิจัยคอยจดบันทึกคำสนทนา

2.2 กำหนดสถานที่ คือ แหล่งเรียนรู้ใกล้โรงเรียนบ้านหนองปลิง จำนวนคนที่ร่วมวงสนทนาหรือสนทนา โดยให้ตัวแทนจากกลุ่มเป้าหมายเลือกกันเอง กลุ่มละ 2 คนเป็นผู้ร่วมสนทนา

2.3 เมื่อถึงวัน เวลาที่นัดหมาย คณะทำงาน จัดเตรียมที่สำหรับนั่งสนทนา โดยสมาชิกที่ร่วมสนทนานั่งล้อมวงเป็นวงกลมให้ทุกคนสามารถมองเห็นหน้ากันได้ทั้งหมด

2.4 สมาชิกร่วมกันตั้งกติกาการพูดคุยไว้อย่างหลวม ๆ เช่น หลีกเลี่ยงการเสนอแนะ การโต้แย้ง การผูกขาดเวที การทำให้ผู้อื่นเสียหน้า พูดให้สั้น หลังจากพูดแล้วควรรอให้คนอื่น ๆ ได้มีโอกาสพูดผ่านไปก่อนสองหรือสามคน ค่อยกลับมาพูดอีก

2.5 สมาชิกในกลุ่มเริ่มสนทนา โดยใครเริ่มก่อนก็ได้ ขณะที่สมาชิกสนทนาทุกคนในวงสนทนาต้องตั้งใจฟัง ไม่ซักถาม ไม่โต้แย้ง สมาชิกที่ร่วมวงสนทนาพูดครบทุกคน ผู้วิจัยบันทึกประเด็นสำคัญของการสนทนา เพื่อหาข้อสรุปประเด็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการนำศิลปะการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน มาใช้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ รักความเป็นไทย เพื่อนำมาออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการประเมินผล ขณะที่ผู้ร่วมวงสนทนาหรือสนทนา และมีการบันทึกภาพเพื่อประกอบการวิจัย

3. ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลที่ได้จากวงสนทนาหรือสนทนา มาวิเคราะห์แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และวิธีการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ รักความเป็นไทย

4. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้ศิลปะการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน เชิงเก็บเห็ด จำนวน 6 ชั่วโมง เชิงกลองยาว จำนวน 6 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 12 ชั่วโมง ผู้วิจัย และครูภูมิปัญญาท้องถิ่นสังเกตพฤติกรรมนักเรียน

5. ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ รักความเป็นไทยของนักเรียนโดย

นักเรียนประเมินตนเอง ครูประเมิน ผู้ปกครองประเมิน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประเมิน โดยผู้วิจัยได้ชี้แจง ทำความเข้าใจการประเมินให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ แล้วนำผลการประเมินมาวิเคราะห์ข้อมูล

6. ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ เรียกว่า “การตรวจสอบข้อมูลสามเส้า (triangulation)” (denzin 1970) โดยแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ (1) การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (data triangulation) (2) การตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิจัย (investigator triangulation) และ (3) การตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี (theory triangulation)

6.1 การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล จะเน้นการตรวจสอบข้อมูลที่ได้มาจากแหล่งต่างๆ นั้นมีความเหมือนกันหรือไม่ ซึ่งถ้าทุกแหล่งข้อมูลพบว่าได้ข้อค้นพบมาเหมือนกัน แสดงว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มามีความถูกต้อง

6.2 การตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิจัย จะเน้นการตรวจสอบจากผู้วิจัยหรือผู้เก็บข้อมูลต่างคนกันว่าได้ค้นพบที่เหมือนกันหรือแตกต่างกันอย่างไร ซึ่งถ้าผู้วิจัยหรือผู้เก็บข้อมูลทุกคน พบว่า ข้อค้นพบที่ได้มามีความเหมือนกัน แสดงว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มามีความถูกต้อง

6.3 การตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี จะเน้นการตรวจสอบว่าถ้ามีการใช้ทฤษฎีที่หลากหลายแล้ว ข้อมูลที่ได้มาเป็นไปในทิศทางเดียวกันหรือไม่ ถ้าผู้วิจัยพบว่าไม่ว่าจะนำทฤษฎีใดมาใช้ ได้ข้อค้นพบที่เหมือนกัน แสดงว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มามีความถูกต้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล โดยนำข้อมูลจากการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จากนักเรียน ครู ผู้ปกครอง ครูภูมิปัญญาท้องถิ่น และคณะกรรมการสถานศึกษา มาวิเคราะห์ร่วมกันเพื่อศึกษาการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าร้อยละ (Percentage) โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 104)

$$\text{ร้อยละ} = \frac{f}{n} \times 100$$

เมื่อ f แทน ความถี่

N แทน จำนวนผู้ตอบแบบสำรวจทั้งหมด

1.2 ค่าเฉลี่ย คำนวณโดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 105)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน คะแนนเฉลี่ยของผู้ตอบแบบสำรวจ

$\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งกลุ่มของผู้ตอบแบบสำรวจ

N แทน จำนวนผู้ตอบแบบสำรวจ

1.3 หาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน คำนวณโดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 106)

$$S = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	S	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
	X	แทน	คะแนนแต่ละตัว
	N	แทน	จำนวนคะแนนในกลุ่ม
	\sum	แทน	ผลรวม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แผนการวิจัย (ใช้ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 ช่วงเวลา เดือนพฤศจิกายน 2552 ถึงมีนาคม 2553)

ตารางที่ 5 แผนการวิจัย

กิจกรรมวิจัย	เครื่องมือ	ผู้เกี่ยวข้อง	ระยะเวลา
<p>1. ชั้นวางแผน</p> <p>1.1 ตำรวจความ ต้องการฯ</p> <p>1.2 นำแบบสำรวจมา วิเคราะห์ความต้องการ</p>	แบบสำรวจฯ	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้วิจัย - ผู้เรียน - ผู้ปกครอง - ครูภูมิปัญญาท้องถิ่น - คณะกรรมการ สถานศึกษา 	1 สัปดาห์
<p>2. ชั้นปฏิบัติ</p> <p>2.1 ใช้เทคนิค สุนทรียสนทนาเพื่อ ค้นหาวิธีการพัฒนา คุณลักษณะอันพึง ประสงค์ โดยใช้ ศิลปะการแสดง นาฏศิลป์พื้นบ้าน</p> <p>2.2 ออกแบบการ เรียนรู้/จัดทำแผนการ จัดการเรียนรู้/ กำหนดการสอน</p> <p>2.3 จัดกิจกรรมการ เรียนรู้</p>	<ul style="list-style-type: none"> - สมุดบันทึกสุนทรีย สนทนา - วิดีทัศน์ - กล้องบันทึกภาพ - แผนการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ - แบบสังเกตพฤติกรรม 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้วิจัย - ผู้เรียน - ผู้ปกครอง - ครูภูมิปัญญาท้องถิ่น - คณะกรรมการ สถานศึกษา - ผู้วิจัย - ผู้เรียน - ครูภูมิปัญญาท้องถิ่น 	<p>3 ชั่วโมง</p> <p>12 ชั่วโมง</p>
<p>3. ชั้นประเมิน</p> <p>3.1 สังเกต พฤติกรรม</p> <p>3.2 ประเมิน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ รักความเป็นไทย</p>	<ul style="list-style-type: none"> - แบบสังเกตพฤติกรรม - แบบประเมินคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ รักความเป็นไทย 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้วิจัย - ครู - ผู้เรียน - ผู้ปกครอง - คณะกรรมการ สถานศึกษา 	<p>12 ชั่วโมง</p> <p>1 ชั่วโมง</p>